

Vergaderjaar 1991-1992

21 155

Wijziging van de regeling van de overdracht van aandelen op naam in naamloze vennootschappen en besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid

Nr. 13

TWEEDE NOTA VAN WIJZIGING

Ontvangen 2 oktober 1991

In het gewijzigd wetsvoorstel (stuk nr. 8) worden de volgende wijzigingen aangebracht:

Artikel I, onderdeel B

A. In het derde lid van artikel 86 komt onderdeel a als volgt te luiden:
a. de titel van de rechtshandeling en op welke wijze de eigendom is verkregen;

B. In artikel 86, vierde lid, wordt na «vreemde taal» ingevoegd:
, niet zijnde het Frans, Duits of Engels,.

C. In de tweede volzin van artikel 86a, eerste lid, wordt de zinsnede «schriftelijk heeft erkend» vervangen door: schriftelijk of door inschrijving in het aandeelhoudersregister als bedoeld in lid 2 heeft erkend.

D. In de tweede volzin van artikel 86a, eerste lid, wordt de komma na artikel 86b vervangen door een punt en vervalt de zinsnede «of nadat aan het bepaalde in het tweede lid toepassing is gegeven».

E. In de derde volzin van artikel 86a, tweede lid, wordt de zinsnede «Na ontvangst daarvan erkent zij de rechtshandeling alsnog op de wijze van het eerste lid» vervangen door: Na ontvangst daarvan plaatst zij, ten bewijze van de erkenning, een aantekening op het stuk op de wijze als in artikel 86b voor de erkenning wordt voorgeschreven.

F. Het derde lid van artikel 86a komt als volgt te luiden:

3. Indien een rechtshandeling als bedoeld in het eerste lid heeft plaatsgevonden zonder dat dit heeft geleid tot een daarop aansluitende wijziging in het register van aandeelhouders, kan deze noch aan de vennootschap noch aan anderen die te goeder trouw de in het aandeelhoudersregister ingeschreven persoon als aandeelhouder of eigenaar van een beperkt recht op een aandeel hebben beschouwd, worden tegengehouden.

G. In artikel 86b, eerste lid, komt de aanhef als volgt te luiden:
Erkenning anders dan op de wijze van artikel 86a lid 2 geschiedt..

H. In het eerste lid van artikel 86c worden de woorden «op goede gronden kon worden verwacht» vervangen door: op goede gronden kan worden verwacht.

I. Artikel 86c, tweede lid, komt als volgt te luiden:

2. Voor de levering van een aandeel op naam of de levering van een beperkt recht daarop zijn vereist een daartoe bestemde akte alsmede, behoudens in het geval dat de vennootschap zelf bij die rechtshandeling partij is, schriftelijke erkenning door de vennootschap van de levering. De akte moet vermelden dat de levering plaats vindt op grond van dit artikel. De erkenning geschiedt in de akte, of door een gedagtekende verklaring houdende de erkenning op de akte of op een notarieel of door de vervreemder gewaarmerkt afschrift of uittreksel daarvan, of op de wijze als bedoeld in lid 3. Met de erkenning staat gelijk de betekening van die akte of dat afschrift of uittreksel aan de vennootschap. Betreft het de levering van niet volgestorte aandelen, dan kan de erkenning slechts geschieden wanneer de akte een vaste dagtekening draagt.

J. In het derde lid van artikel 86c komt de tweede volzin als volgt te luiden:

Dit vereiste geldt niet indien het aandeelbewijs is verloren, ontvreemd of vernietigd en niet volgens de statuten kan worden vervangen.

K. Aan het derde lid van artikel 86c wordt het volgende toegevoegd:
Indien het aandeelbewijs aan de vennootschap wordt afgegeven, kan de vennootschap de levering erkennen door op dat aandeelbewijs een aantekening te plaatsen waaruit van de erkenning blijkt of door het afgegeven bewijs te vervangen door een nieuw aandeelbewijs luidende ten name van de verkrijger.

L. Het vierde lid van artikel 86c vervalt. Het vijfde lid wordt vernummerd tot vierde lid; in de eerste zin worden de woorden «een pandrecht» geschreven als: Een pandrecht.

Artikel I, onderdeel C

M. In het derde lid van artikel 196 komt onderdeel a als volgt te luiden:

a. de titel van de rechtshandeling en op welke wijze de eigendom is verkregen;.

N. In artikel 196, vierde lid, wordt na «vreemde taal» ingevoegd:
, niet zijnde het Frans, Duits of Engels.

O. In de tweede volzin van artikel 196a, eerste lid, wordt de zinsnede «schriftelijk heeft erkend» vervangen door: schriftelijk of door inschrijving in het aandeelhoudersregister als bedoeld in het tweede lid heeft erkend.

P. In de tweede volzin van artikel 196a, eerste lid, wordt de komma na artikel 196b vervangen door een punt en vervalt de zinsnede «of nadat aan het bepaalde in het tweede lid toepassing is gegeven».

Q. In de derde volzin van artikel 196a, tweede lid, wordt de zinsnede «Na ontvangst daarvan erkent zij de rechtshandeling alsnog op de wijze

van het eerste lid» vervangen door: Na ontvangst daarvan plaatst zij, ten bewijze van de erkenning, een aantekening op het stuk op de wijze als in artikel 196b voor de erkenning wordt voorgeschreven.

R. Het derde lid van artikel 196a komt als volgt te luiden:

3. Indien een rechtshandeling als bedoeld in het eerste lid heeft plaatsgevonden zonder dat dit heeft geleid tot een daarop aansluitende wijziging in het register van aandeelhouders, kan deze noch aan de vennootschap noch aan anderen die te goeder trouw de in het aandeelhoudersregister ingeschreven persoon als aandeelhouder of eigenaar van een beperkt recht op een aandeel hebben beschouwd, worden tegengehouden.

S. In artikel 196b, eerste lid, komt de aanhef als volgt te luiden:

Behoudens het bepaalde in artikel 196a lid 2 geschiedt de erkenning:.

Artikel I, onderdeel D

T. Artikel I, onderdeel D, komt als volgt te luiden:

D. Artikel III Overgangsbepalingen wordt als volgt gewijzigd:

a. Het vijfde lid wordt vervangen door:

5. Op het tijdstip van het in werking treden van de wet wordt een aandeel in een naamloze of besloten vennootschap of een beperkt recht daarop verkregen, indien alsdan is voldaan aan de voorschriften van de artikelen 86 lid 1 en 196 lid 1 van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en dat aandeel of recht niet reeds voordien op grond van de toen geldende tekst van dat artikel was geleverd.

b. Aan dit artikel worden twee leden toegevoegd, luidende:

6. Artikel 88 van boek 3 van het Burgerlijk Wetboek geldt mede voor de overdracht van een aandeel op naam en voor de vestiging van een beperkt recht daarop die vóór het in werking treden van deze wet zijn geschied.

7. Op een gebrek in de levering van een recht op een aandeel op naam die vóór het in werking treden van deze wet heeft plaats gehad, kan geen beroep worden gedaan, indien na de levering vijf jaar zijn verstreken en de vennootschap de levering gedurende dat tijdvak als geldig heeft aanvaard. Hetzelfde geldt voor een beroep op de onbevoegdheid van de vervreemder van het aandeel welke de verkrijger niet kende of behoefde te kennen, voor zover lid 6 daarop niet van toepassing is.

Artikel I, onderdeel E

U. Artikel IV komt als volgt te luiden:

Artikel IV

De Wet op de economische delicten wordt als volgt gewijzigd:

In artikel 1, onder 4°, wordt in de zinsnede die begint met de woorden «Boek 2 (Rechtspersonen) van het Burgerlijk Wetboek» na 85, ingevoegd: 86, derde lid, 86c, tweede lid, tweede volzin, en na 194, ingevoegd: 196, derde lid,.

Artikel II, onderdeel A

V. In artikel 67, eerste lid, vijfde volzin, wordt de zinsnede «de in artikel 86 lid 3 onder a en b bedoelde gegevens» vervangen door: de in artikel 86 lid 3 onder b en c bedoelde gegevens.

Artikel II, onderdeel D

W. In artikel 178, eerste lid, vijfde volzin, wordt de zinsnede «de in artikel 196 lid 3 onder a en b bedoelde gegevens» vervangen door: de in artikel 196 lid 3 onder b en c bedoelde gegevens.

Toelichting

De voorgestelde wijzigingen zijn in een aantal gevallen toegelicht in de nota naar aanleiding van het eindverslag. Sommige wijzigingen zijn opgenomen naar aanleiding van het door de Koninklijke Notariële Broederschap opgestelde concept-amendement voor de verplichte notariële akte bij aandelenoverdracht (onderdelen H, I (invoeging artikel 86c lid 2, tweede volzin), T onder b en U). Andere wijzigingen vloeien voort uit hetgeen in de nota naar aanleiding van het eindverslag is gesteld. Ten slotte zijn er nog enige wijzigingen opgenomen die in het commentaar van het Nederlands Genootschap van Bedrijfsjuristen worden voorgesteld, dat op 14 maart 1991 aan de Vaste Commissie voor Justitie van de Tweede Kamer is gezonden. Deze zijn niet in de nota naar aanleiding van het eindverslag toegelicht. Het betreft de wijziging van de artikelen 86/196, vierde lid (onderdelen B en N van de nota van wijzigingen), en enkele wijzigingen van artikel 86c (onderdelen I, K en L van de nota van wijzigingen).

De wijziging van de artikelen 86/196 lid 4 betreft de uitzondering voor in het Frans, Duits en Engels gestelde akten van het in die bepaling vervatte voorschrift. Het betreft het voorschrift om bij de aanbidding ter registratie van een in een buitenlandse taal gestelde akte, een vertaling van die akte in het Nederlands over te leggen, die blijkens een daarop afgegeven verklaring van een beëdigd vertaler overeenstemt met die akte. Deze bepaling beoogt te voorkomen dat het doel van het registratievoorschrift gefrustreerd wordt als akten in een vreemde taal worden aangeboden, die daarom niet of moeilijk te begrijpen zijn. Dit probleem doet zich in veel mindere mate voor indien akten in het Frans, Duits of Engels gesteld zijn. Deze talen worden ook elders in Boek 2 B.W. (artt. 394, leden 1 en 4 en 403, lid 1, aanhef en sub d, e en g) voor de openbaarmaking van jaarrekening en jaarverslag op één lijn gesteld met het Nederlands.

De wijzigingen van artikel 86c leden 2 en 3 en het vervallen van lid 4 (onderdelen I, K en L) zijn in de nota van wijzigingen opgenomen teneinde complicaties bij de handel van aandelen op naam in aan buitenlandse beurzen genoteerde vennootschappen te voorkomen. De mogelijkheid wordt geopend, de levering van een aandeel op naam waarvoor een aandeelbewijs is afgegeven te erkennen op elke naar huidig recht in artikel 86 lid 3 Boek 2 B.W. voorgeschreven wijze.

Wat de naar aanleiding van het concept-amendement van de Koninklijke Notariële Broederschap opgenomen wijzigingen betreft, kan nog het volgende worden opgemerkt.

De wijziging van het woord «kon» in: kan in «op goede gronden kon worden verwacht» in artikel 86c lid 1 (onderdeel H) brengt beter tot uitdrukking dat de bepaling zich richt tot de rechtstoepasser.

In artikel 86c, lid 2, tweede volzin, (onderdeel I) wordt bepaald dat in de akte moet worden vermeld dat de levering plaats vindt op grond van dit artikel. Niet-nakoming daarvan wordt, evenals niet-nakoming van het voorschrift van artikel 86/196 derde lid, een economisch delict (onderdeel U). Hieraan wordt de voorkeur gegeven boven de door de Broederschap voorgestelde toevoeging «mits in de akte op dit artikel een

beroep wordt gedaan» in het slot van artikel 86c lid 1 van het concept-amendement. De akte zou dan nietig zijn als in de akte geen beroep op het artikel wordt gedaan terwijl het wel een overdracht van een aandeel op naam in een beursvennootschap betreft. In het algemeen is het niet wenselijk dat aan de voorschriften voor overdracht van aandelen op naam een nieuw vereiste wordt toegevoegd, omdat het de kans op nietige overdrachten vergroot.

De toevoeging van twee nieuwe leden aan de Overgangsbepalingen (onderdeel T, onder b) is opgenomen om het onderzoek naar de rechtsgeldigheid van de voorafgaande aandelenoverdrachten in het verleden te vereenvoudigen.

Lid 6 bepaalt dat artikel 88 van Boek 3 B.W. mede geldt voor de overdracht van een aandeel op naam en voor de vestiging van een beperkt recht daarop die vóór het in werking treden van deze wet zijn geschied. Artikel 88 van Boek 3 B.W. beschermt derden te goeder trouw tegen beschikkingsonbevoegdheid van de vervreemder indien die onbevoegdheid is veroorzaakt door de ongeldigheid van een eerdere overdracht, die niet het gevolg was van onbevoegdheid van de toenmalige vervreemder.

In lid 7 is bepaald dat na vijf jaar geen beroep meer kan worden gedaan op een gebrek in de levering van een aandeel op naam vóór het in werking treden van de wet indien de vennootschap de levering gedurende dat tijdvak als geldig heeft aanvaard, maar ook niet op de onbevoegdheid van de vervreemder van het aandeel, welke de verkrijger niet kende of behoefde te kennen, voor zover lid 6 daarop niet van toepassing is.

Lid 6 geeft aan artikel 3:88 terugwerkende kracht; lid 7 treedt buiten het terrein van artikel 3:88.

Wat lid 6 betreft, kan nog het volgende worden opgemerkt. In dit lid wordt van «overdracht» gesproken, omdat de overgangsregel die artikel 3:88 terugwerkende kracht verleent, moet aansluiten bij de terminologie van dat artikel. Artikel 3:88 spreekt van «overdracht» – waarbij artikel 3:98 zich aansluit voor vestiging van een beperkt recht – en niet van «levering». De levering omvat nl. alleen de feitelijke handelingen, nodig voor de verkrijging van een goed. Het is daarvoor één van de drie vereisten; de andere twee zijn geldige titel en bevoegdheid van de vervreemder (artikel 3:84 lid 1), waarbij het laatste door de regeling van de artikelen 3:86–88 kan worden vervangen.

In lid 6 komt de uitgifte niet aan bod. Artikel 3:88 beschermt nl. de derde-verkrijger, d.w.z. iemand die door overdracht heeft verkregen van iemand die, mogelijk door een gebrekkige uitgifte, zelf geen rechthebbende is geworden. Anders gezegd: een derde verkrijgt immers nimmer door uitgifte!

Lid 7 heeft betrekking op de gebrekkige levering, een levering ten behoeve van hetzij overdracht, uitgifte of vestiging van een beperkt recht. Ook is dit lid van toepassing op onbevoegdheid in de tweede hand. De overgangsregel van lid 7 treedt hierdoor buiten het terrein van artikel 3:88.

Lid 6 strookt met artikel 81 lid 1 Overgangswet NBW. Zie ook lid 3 van dat artikel. Dat de leden 6 en 7 gedeeltelijk hetzelfde terrein bestrijken, is geen bezwaar. Er blijven enige gevallen over waarin een beroep op een ongeldige overdracht mogelijk blijft. In het bijzonder verkrijging door de huidige aandeelhouder op grond van een ongeldige titel, op grond van een gebrekkige levering zolang de vijf jaren niet zijn verstreken, of bij gebrek aan goede trouw ten opzichte van de onbevoegdheid van zijn voorganger.

Om het onderzoek naar de rechtsgeldigheid van de voorafgaande aandelenoverdrachten ook voor de toekomst beter mogelijk te maken, wordt tevens bepaald dat in de akte moet worden opgenomen op welke

wijze de eigendom is verkregen (artikelen 86/196, lid 3, onderdeel a, nota van wijzigingen, onderdelen A en M). De vermelding van deze zgn. «aankomsttitel» in de akte is ook reeds gebruikelijk bij de overdracht van onroerend goed.

Niet-vermelding van de aankomsttitel in de akte van aandelenoverdracht is een economisch delict (artikel 1, onder 4° Wet op de economische delicten, zoals gewijzigd in artikel IV van het wetsvoorstel).

Ten slotte worden in de artikelen 67 lid 1 en 178 lid 1 (onderdelen A en D van artikel II van het wetsvoorstel) de verwijzing naar respectievelijk 86 lid 3 onder a en b en 196 lid 3 onder a en b nog gewijzigd in een verwijzing naar 86 lid 3 onder b en c en 196 lid 3 onder b en c (onderdelen V en W). Bij de nota van wijziging van 5 november 1990 is in de artikelen 86 lid 3 en 196 lid 3 namelijk een nieuw onderdeel a ingevoegd, waardoor de andere onderdelen verletterd zijn. De verwijzing naar die onderdelen had in de desbetreffende artikelen ook moeten worden gewijzigd, hetgeen niet is geschied.

De Staatssecretaris van Justitie,
A. Kosto